

МЪРИ ЛЕЙНСТЪР ПЪРВИЯТ КОНТАКТ

Превод от английски: Александра Каназирска, 1977

chitanka.info

С двете последни стереофотографии в ръка, Томи Дорт влезе в централния пост и доложи:

— Аз свърших, сър. Ето последните две снимки.

Той подаде фотографиите на капитана и с професионален интерес загледа огромните екрани наоколо.

„Ланвебон“ се намираше далеч от дома. На екраните всяка звезда се виждаше така, сякаш я гледаш с невъоръжено око. Но изображението ѝ можеше да се увеличава до всякакъв размер. В разнообразни багри преливаха звезди с най-различна яркост. Но нищо не можеше да се сравни с картината, която се откриваше на носовия екран. Отпред висеше гигантски светец облак. Той изглеждаше неподвижен. Твърде дълго трябваше да се вглежда човек в екрана, за да забележи, че се приближава — макар че приборите на звездолета показваха невероятна скорост. Облакът беше Ракообразната мъглявина с размери шест на три и половина светлинни години. Плъзналите се встрани израстъци оприличаваха мъглявината на животното, което ѝ бе дало името си. Това беше облак от невероятно разреден газ.

Дълбоко в мъглявината пламтяха две звезди или по-точно една двойна звезда. Едната, почти като земното слънце жълта, другата — ослепително бяла.

— Ние вече навлизаме в бездната, сър — замислено рече Томи Дорт.

Капитанът остави снимките. Спирачните двигатели на „Ланвебон“ работеха с максимално натоварване. Звездолетът се намираше само на половин светлинна година от мъглявината.

Задачата на Томи Дорт бе да определя курса на кораба. Сега тази работа вече бе завършена. Когато корабът ще започне изследванията, Дорт щеше да безделничи. Но той вече бе отработил своя дял: току-що бе завършил уникална работа — пълен фотографски запис на всички изменения в мъглявината за период от четири хиляди години. Само този труд вече изплащаше неговото пътуване. Томи зафиксира четирихилядигодишната история на двойната звезда и толкова дългия процес на израждането на звездата в бяло джудже.

Това съвсем не означаваше, че Томи е на четири хиляди години. Той не бе навършил и тридесет. Но Ракообразната мъглявина се намира на разстояние четири хиляди светлинни години от Земята и когато Томи направи последните две снимки, върху обектива падна

светлина, която щеше да достигне Земята чак в шестото хилядолетие на нашата ера. Звездолетът се носеше със скорост, която много пъти превишаваше светлинната, и Томи Дорт регистрираше и най-малките изменения в мъглявината, извършили се четиридесет века до някакви си шест месеца преди това.

„Ланвебон“ пронизваше пространството. По екрана безкрайно бавно се разливаше ослепителното петно. То закриваше половината Вселена. Само няколко ярки звезди проблясваха през краищата му.

Още на първите снимки отчетливо се прояви структурната особеност на мъглявината. Позовавайки се на фотографиите, Томи Дорт успя да докаже, че не си струва да се лети направо. И сега звездолетът се приближаваше към мъглявината по гигантска логаритмична крива. На места мъглявината се навиваше като спирали. В една от тези падини — нарекоха я така по аналогия с океанското дъно — се гмурна сега корабът.

Лицето на капитана се поотпусна. Щом се убеди, че показанията на приборите не се промениха, той се облегна с въздишка в креслото си.

— Допускахме, че тези падини могат да се окажат несветещи газове — мрачно обясни той. — За щастие това са празнини. А ще трябва през цялото време да се движим със свръхсветлинна скорост.

Разстоянието от края на мъглявината до двойната звезда бе половин светлинна година. Имаше известни проблеми. Мъглявината е газ, толкова разреден, че в сравнение с него опашката на коя да е комета може да се приеме за твърдо тяло. Но кораб, който се движи със свръхсветлинна скорост, не би желал да се сблъска дори с обикновен дълбок вакуум. На него му трябва абсолютна пустота, както в междузвездното пространство. И ако се окажеше, че в падините има газ, „Ланвебон“ трябваше да се откаже от свръхсветлинната скорост.

* * *

Сигналят за тревога прозвуча съвършено неочаквано. Пронизителен звън разтърси кораба. Томи бе почти оглушен от звънеца в централния пост. Той гледаше изумено капитана. Капитанът със свити вежди не откъсваше поглед от пулта за управление. Един от

индикаторите сякаш биеше в конвулсии. Останалите също съобщаваха за приближаването на някакво тяло. Върху светлинната пелена на носовия екран се появи петънце, което ставаше все по-ярко и по-ярко, защото сканерът го фокусираше. Той бе насочен към обекта, предизвикал сигнала за тревога, който предупреждаваше за възможно сблъскване.

Локаторът показваше, че на разстояние около сто и тридесет хиляди километра се намира твърдо тяло с малки размери. Освен това бе забелязан още един обект. Разстоянието до него се променяше от максимално значение до нула, а размерите му, ако се вярваше на локатора, също се меняха успоредно с тия невероятни приближавания и отдалечавания.

— Усилете сканера! — изкомандува капитанът.

Ослепителен пламък проряза екрана. Усилването нарасна, но на екрана не се появи никакво изображение. Абсолютно никакво. Само ако се вярваше на показанията на локатора, нещо чудовищно се приближаваше с луди скокове към „Ланвебон“ със скорост, при която сблъскването изглеждаше неизбежно, и затова то, сякаш изплашено, със същата скорост отскачаше назад.

— Знаете ли, сър — нерешително заговори Томи. — Веднъж видях нещо подобно на лайнера, който пътуваше от Земята за Марс. Ние попаднахме в лъча на локатора на друг кораб. Техният локатор работеше на същата честота, както и нашият, и през цялото време, докато бе отправен върху ни, той се регистрираше като огромно твърдо тяло.

— Точно това става и сега — рязко отвърна капитанът. — Някакъв локатор излъчва към нас. Ние приемаме излъчването му заедно с отразения наш сигнал. Но другият кораб е невидим! Кой би могъл да пристигне тук на невидим кораб с локационно устройство? Естествено, че не хора!

Капитанът пак погледна към екрана, на който имаше само безформено светло петно.

— Не хора ли? — рязко се изправи Томи. — Вие предполагате...

— Колко планети има в нашата Галактика? — сурово започна капитанът. — Колко планети, пригодени за живот? Колко различни форми на живот могат да съществуват на тях? Ако този кораб не е от Земята (а той не е от Земята!), неговият екипаж не е от хора. И не е

известно до какво ще доведе срещата ни със същества, които не са хора, но в своето развитие са успели да достигнат нивото на далечни космични пътешествия. За подобно нещо говореха и писаха много — продължи по-меко той. — Някъде в нашата Галактика може би съществува раса с цивилизация, равна на нашата или още по-развита. Математическата вероятност е твърде голяма. Никога не може да се предвиди къде и кога ще ги срещнем. Но изглежда, че сега се срещнахме.

Очите на Томи блестяха.

— Мислите ли, че ще се отнесат приятелски към нас, сър?

Капитанът хвърли поглед към индикатора за разстоянията. Призрачният обект продължаваше своите безумни скокове. Вторият обект едва забележимо се движеше на 130 000 километра.

— Той се движи — рече капитанът. — И държа курс към нас. Да се отнесат приятелски? Възможно е! Ние ще се опитаме да установим контакт с тях. Длъжни сме да сторим това. Но подозирам, че нашата експедиция приключи. Слава богу, че имаме бластери!

Излъчването на бластерите се използваше за разрушаване на най-едри метеорити, с които дефлекторите не можеха да се справят. Бластерите можеха да се използват и като оръдия, макар че не бяха предназначени за тази цел.

Томи Дорт рязко се обърна.

— Бластерите ли, сър?

Капитанът се намръщи и посочи екрана.

— Ние не знаем какви са те и нямаме право да рискуваме! — рече горчиво той. — Ние ще се опитаме да установим контакт и да изясним за тях всичко, което е възможно — главно откъде са те, а после да установим дружески отношения. Но шансовете ни са малко. Не можем да им се доверим и за грош. Просто не бива да се решим на подобно нещо! Те имат локатори и ще успеят да проследят незабелязано пътя на „Ланвебон“, когато полетим обратно. Ние нямаме правото да рискуваме! Не бива да допуснем чужденците да узнаят къде се намира Земята! А и защо трябва да им се доверяваме? Може би те ще ни предложат да търгуваме? А ако пуснат със свръхсветлинна скорост бойния си флот, който ще ни унищожи преди още да разберем какво става?... Нали не знаем какво ни очаква и кога?

По лицето на Томи се четеше страх.

— Теоретически всичко това е обсъждано до безкрайност — забеляза капитанът. — Никой никога не можа да намери правилното решение дори на книга. Но никому и в главата не е идвала безумната мисъл, че в дълбините на Космоса могат да се срещнат представители на две цивилизации и нито едната страна да не знае къде се намира родната планета на другата. А сега ние трябва да разрешим именно този проблем. Какво да предприемем? Може би тези същества са добри, но имам ли аз правото да рискувам бъдещето на човешката раса с излишното си доверие? Аз разбирам колко важно е да установим приятелски отношения с тази цивилизация! Това би било скок в развитието на нашата собствена цивилизация и ние бихме имали огромна полза. За съжаление нямам право да рискувам. И аз на никаква цена няма да рискувам да им покажа пътя към Земята! Едно от двете: или ще бъда уверен, че не са в състояние да ни преследват, или няма да се завърна у дома! Вероятно и те разсъждават по същия начин.

Капитанът натисна бутона за вътрешна, връзка:

— Навигатори, внимание! Подгответе всички звездни карти на кораба за бързо унищожаване. Това се отнася и за фотографиите и схемите, по които може да се установи нашият курс или изходният ни старт. Доложете за изпълнението.

Капитанът отпусна бутона. Той сякаш внезапно се състари. Как ли не бяха си представяли първия контакт на човечеството с друга цивилизация! Но едва ли някой е мислел, че ситуацията ще бъде толкова безизходна. Самотен земен кораб и самотен кораб на чужда раса се срещат твърде далеч не само от Земята, но и от родната планета на чужденците. Възможно е те искрено да желаят мир, но под маската на дружелюбие е толкова лесно да подготвят вероломно нападение. Излишната доверчивост може да погуби човешката раса. Всяка грешка може да стане непоправима, а недостатъчната предпазливост — съдбовна.

Беше свършено тихо. Целият носов екран беше изпълнен с малък район от мъглявината. Внезапно Томи Дорт протегна ръка:

— Ето го, сър!

На светлия фон изплува малък черен призрак. Изглеждаше заоблен и по форма напомняше круша. Бе още далеч. Мъглявината не позволяваше да се различат отделни детайли, но явно това не беше естествен обект. Томи Дорт погледна индикатора и тихо каза:

— Той лети с твърде голяма скорост и държи курс към нас, сър. Най-вероятно те също смятат, че никой от нас няма да се реши да пусне другия до в къщи. Как мислите, ще се опитат ли да установят контакт с нас, или щом се приближат достатъчно, ще пуснат в ход оръдията си?

„Ланвебон“ вече измина падината. Сега той плаваше в светеца мъгла. Чуждият кораб сякаш искаше да покаже, че не се готви да встъпи в смъртна схватка. Започна да намалява скоростта си. „Ланвебон“ също спря. Той маневрираше по начин да покаже, че му е известна близостта на другия кораб и се спира не само да даде приятелски знак, но и взема мерки да се предпази от атака. Относително неподвижният „Ланвебон“ можеше да се извърти около оста си така, че при въоръжено нападение да бъде минимална мишена, като запази достатъчно време за обстрелване.

Моментът на приближаване бе твърде напрегнат. Капитанът постави ръка върху ръчката, която пускаше бластерите на максимална мощност. Томи Дорт се смръщи в очакване.

Щом се намираха в Космоса, очевидно нивото на цивилизацията на тези чужденци е твърде високо и те би трябвало да преценяват цялата сложност на първия контакт. Вероятно и те, както и хората, бяха блазнени от мисълта, че приятелският контакт би им позволил да обменят техническите постижения и да направят огромен скок в развитието си. Все пак, когато различни култури встъпват в контакт, едната трябва да се подчини — иначе избухва война. Но подчинението между раси, дошли от различни планети, едва ли може да се установи по мирен път. Поне хората никога не биха се съгласили да се подчинят. Малко вероятно беше и другата високоразвита цивилизация да приеме подобно нещо. Изгодата, която би донесла търговията, никога не може да компенсира тези неудобства, които се появяват като следствие на подчиненото положение. Ако чуждият звездолет, когато се завърне при своите, занесе сведения за съществуването на хората и на „Ланвебон“, неизвестната раса ще бъде поставена пред избора: търговия или сражение. За търговия е необходимо желанието на двете страни, но за война — само на едната. А чужденците не могат да бъдат уверени в миролюбието на хората, както и хората не могат да бъдат уверени в миролюбието на чужденците. Единственият безопасен изход за двете

цивилизации е унищожаването на единия или двата кораба — тук и сега.

Но дори и победата не разрешаваше всички проблеми. Хората трябваше да узнаят къде се е зародила чуждата раса — дори не за да се сражават, а за да я избягват. Хората трябваше да узнаят с какви оръжия и ресурси разполагат, да изяснят може ли тя да застраши Земята. А чужденците трябваше да узнаят същото за хората.

И така капитанът на „Ланвебон“ не откриваше огън. Той не се решаваше на това. Но и да не открие огън, той пак не се решаваше. Капки пот избиха по лицето му. Репродукторът забръмча — викаше далекомерната кабина.

— Другият кораб спря, сър. Той е съвършено неподвижен. Насочихме бластерите към него. Те изплащат модулирани къси вълни, сър. Честотно модулирани. Приличат на сигнали. Не са достатъчно мощни, за да ни причинят вреда.

Капитанът процеди през зъби:

— Там нещо се движат. Изглежда, се канят да излязат. Ще изчакаме... Наведете и спомагателните бластери!

Нещо малко и кръгло плавно се отдели от овалния силует на черния кораб. Корпусът му потръпна.

— Корабът си отива, сър — съобщи гласът от репродуктора. — Изхвърленият от него предмет остана на мястото си. Той е неподвижен.

Друг глас го прекъсна:

— Пак честотно модулирани сигнали, сър. Не можем да ги разберем.

Очите на Томи Дорт заблестяха.

— Това е наистина добре измислено, сър — забеляза той. — Ако бяха изпратили нещо към нас, ние бихме решили, че това е снаряд или бомба. За това те се приближиха, спуснаха бота^[1] и отново отстъпиха. Те показват, че и ние можем да изпратим бот или хора, за да установим контакт, без да рискуваме кораба си. Очевидно те разсъждават като нас.

— Мистър Дорт — капитанът не откъсваше поглед от екрана, — бихте ли се наели да излезете навън и да огледате този предмет? Не мога да ви заповядам, но в случай на решителни действия аз се нуждая от целия си екипаж. Научният персонал...

— Сега не е нужен. Ясно, сър — живо отвърна Томи. — Няма нужда от бот, сър. Достатъчен ми е скафандър с двигател. Мисля, че трябва да взема и сканер със себе си.

Чуждият кораб продължаваше да се отдалечава. Томи вече бе в скафандъра си с атомен двигател, когато чу съобщението, повторено от репродуктора, и това отдръпване на чужденците го ободри. Сега се чувствуваше в безопасност. Той се откъсна от бляскавото сребро на „Ланвебон“ и се задвижи към черната сфера. В шлемофона му се разнесе гласът на капитана:

— Ние също се оттегляме, мистър Дорт. В случай, че този предмет е атомно устройство, той е опасен дори на такова разстояние. Възможно е те да не могат да го използват непосредствено до кораба си. Дръжте сканера насочен към обекта.

Съображението изглеждаше разумно и малко утешително. Несъмнено за „Ланвебон“ бе по-безопасно да отстъпи. Томи Дорт се чувствуваше твърде самотен. „Ланвебон“ изчезна почти веднага в бляскавата мъгла. Чуждият кораб също бе невидим. Томи пълзеше в пустотата на четири хиляди светлинни години от дома и приближаваше малкото черно петънце, което сега бе единственият видим обект в целия Космос.

То изглеждаше като сплесната сфера, не повече от два метра в диаметър. От всички страни стърчаха малки пипалца, напомнящи рогчетата на взривателя на подводна мина, но блестяха като кристали.

— Аз пристигнах — съобщи Томи в шлемофона. После се залови за рогчетата и се тласна към черното кълбо.

То бе изцяло метално и абсолютно черно. Томи го опипваше, за да разбере предназначението му.

— Херметично е затворено, сър — отбеляза скоро той. — Освен това, което ви показва сканерът, няма какво да добавя.

После Дорт усети през скафандъра си лека вибрация. Една секция от кръглия корпус се отвори. След нея друга. Томи избиколи, за да погледне вътре и пръв от земните хора да срещне разумно същество от друга планета.

Но видя само гладка пластинка, по която сякаш безцелно лазеше мътнобяло петно. В шлемофона се чу удивено възклицание и прозвуча гласът на капитана:

— Отлично! Нагласете сканера така, че да го насочите към тази пластинка. Те не са рискували да ни изпратят някой от екипажа и са използвали робот с инфрачервен екран. В най-лошия случай биха изгубили само този механизъм. Възможно е те да очакват да го приберем на борда. Но в него може да има заряд, който да избухне, когато те стартират обратно към тяхната планета. Насочвам екрана срещу един от техните сканери. Връщайте се на кораба.

— Да, сър — отвърна Томи. — Но къде се намира корабът, сър?

Звездите изчезнаха. Мъглявината ги погълна заедно със светлината. Само двойната звезда се виждаше в центъра ѝ. Томи загуби ориентация. Имаше само една отправна точка.

— Двойната звезда трябва да остане зад гърба ви — долетя заповедта. — Ние ще ви приберем.

* * *

Двата кораба установиха връзка чрез малкия сфероиден робот. При това всеки един разбираше, че и най-малката непредпазливост може да постави под заплаха цяла планета. Като използваха автономни системи за наблюдение, корабите си разменяха онази информация, която се решаваха да предадат, а същевременно търсеха най-добрите начини, по които биха могли да се убедят, че собствената им цивилизация не ще бъде подхвърлена на опасност при първия контакт с другата. И все пак най-надеждният начин си оставаше унищожаването на другия кораб в мигновена и смъртна атака — за самозащита.

От този момент „Ланвебон“ трябваше да изпълнява две задачи едновременно. Той бе излетял от Земята, за да извърши отблизо серия наблюдения над Ракообразната мъглявина. Тази мъглявина е възникнала в резултат на най-чудовищния взрив, известен на човечеството. Взривът е станал през 2946 година пр.н.е., много преди да възникне първият от седемте града на мястото на отдавна изчезналата Троя. Светлината на този взрив достигнала Земята през 1054 година от нашата ера и това е било регистрирано в летописите, а също и от китайските придворни астрономи. Избухването било толкова ярко, че в продължение на двадесет и три денонощия се

наблюдавало дори денем. Светлината му (а тя пропътувала разстояние от четири хиляди светлинни години) затъмнила сиянието на Венера.

Астрономите от следващите девет столетия успели да изчислят силата на взрива. Когато телескопите на двадесетия век открили мястото на чудовищната катастрофа, там била останала само двойната звезда и мъглявината. По-ярката звезда от тази двойка била почти уникална. Температурата на повърхността ѝ била толкова висока, че във видимия спектър отсъствували линиите на поглъщане. Той бил непрекъснат. Бялата звезда в Ракообразната мъглявина още не се бе превърнала в джудже. Тя се намирала в стадий на свиване. „Ланвебон“ трябваше да я изследва. Това щеше да донесе огромна полза на науката. Но срещата с чуждия кораб, пред който очевидно стоеше сродна задача, създаде усложнения. Сега първоначалната цел на експедицията остана на втори план.

Учените се разделиха. Неколцина без никакъв ентузиазъм започнаха изследванията, заради които бяха пристигнали тук. Другите се заеха с проблемите, свързани с появата на чуждия звездолет.

Той беше посланик на цивилизация, достигнала нивото на междузвездни полети. Взривът, станал преди пет хиляди години, би трябвало да унищожи всички следи от живот в пространството, което сега заемаше мъглявината. Значи чужденците от черния кораб са пристигнали от друга слънчева система. Вероятно и те са предприели това пътешествие с чисто научна цел, защото мъглявината не представляваше никакъв практически интерес.

Следователно тяхното ниво бе най-малкото близко до човешката цивилизация. Безспорно щеше да бъде интересно да се запознаят с промишлеността им, с произведенията на изкуствата и си струваше хората да завържат приятелски отношения с тях. Но чужденците неизбежно щяха да разберат, че самото съществуване на човечеството и високото ниво на неговата цивилизация представляват потенциална заплаха за тяхната собствена раса. Две раси могат да станат приятели, но могат също тъй да станат и смъртни врагове.

Взаимното разбирателство и бъдещето зависеха от действията, които щяха да предприемат сега. Но преди всичко трябваше да се изключи и най-малката опасност от предателство. Трябваше да се завоюва доверието им на базата на пълното недоверие. Нито една от страните нямаше да се осмели да се завърне у дома си, докато не се

убеди, че другата няма да причини вреда на расата ѝ. За всекиго съществуваше един-единствен надежден изход — да унищожи другия, или да бъде унищожен.

Но войната създаваше още повече проблеми. А ако е възможен мир, как да го постигнат?

Хората на „Ланвебон“, точно както и екипажът на другия кораб, се нуждаеха от факти, за да занесат на своята планета максимално количество информация. Най-важното от всичко бе в случай на война да се установи местоположението на другата цивилизация. Именно тази информация можеше да стане решаващ фактор в междузвездната война. Но и всички други сведения бяха извънредно ценни.

Трагедията се заключаваше в това, че не съществуваше информация, която би допринесла за установяването на мир. Нито един от корабите не би поставил на карта съществуването на собствената си раса при най-малкото съмнение в добрата воля и честността на другия.

И тъй между двата кораба се запази странно примирие. Чужденците, както и „Ланвебон“, започнаха изследванията си. Малкият робот плуваше в светещата пустота. Сканерът на „Ланвебон“ бе фокусиран върху екрана на чуждия. Сканерът на чуждия внимателно следеше екрана на „Ланвебон“. Връзката беше установена.

Събитията се развиваха бързо. Томи Дорт бе един от първите, които постигнаха успех. Той вече бе изпълнил специалната си задача в тази експедиция. Сега му поръчаха да уреди връзката с чужденците. Заедно с единствения на кораба психолог той отиде в централния пост.

— Успяхме да се споразумеем, сър — каза психологът. Той изглеждаше изморен. Възложиха му работа, за която не беше подготвен, и това му се отрази. — Сега можем да им съобщим почти всичко, което искаме, и можем да разберем какво ни отговарят. Но естествено не бихме могли да знаем доколко техните съобщения се покриват с истината.

Капитанът премести поглед върху Томи.

— Ние сглобихме механичен преобразувател — рече Томи. — Освен това монтирахме екрани и късовълнов насочен излъчвател. Те използват честотна модулация и отчасти изменят формата на сигнала — това прилича на принципа на употребата на гласни и съгласни в нашата реч. Никога не сме срещали нещо подобно и нашите

индукционни бобини тук са неприложими. Но ние разработихме нещо като език-посредник. Те излъчват късовълнов честотно модулиран сигнал, а ние го приемаме като звук. Когато пък ние предаваме звук, той отново се преобразува в честотно модулиран сигнал. Ние им показахме нашето записващо устройство, а те на нас — тяхното. Те записват непосредствено честотната модулация. Аз мисля — добави Томи предпазливо, — че те въобще не използва звуци, дори и при разговор. Те обзаведоха специална кабина и ние внимателно ги следяхме по време на сеанса. Те не извършват никакви забележими движения, които биха напомнили с нещо органи на речта. Вместо да използват микрофони, те просто застават до предмета, който работи като предавателна антена. Предполагам, сър, че за общуване те използват сантиметрови вълни. Навярно те излъчват ултракъсовълнови импулси така, както ние издаваме звуци.

Капитанът удивено се взря в Томи.

— Но какво е това? Телепатия?

— М-м-м, да, сър. Но тогава според тях ние също ползуваме телепатията. Вероятно те са глухи и затова не им е хрумнало да използват звукови вълни за връзка. Те просто изобщо не ползуват звуците.

— И какво още? — запита капитанът, докато смилаше това съобщение.

— Виждате ли, сър — неуверено започна Томи. — Мисля, че ние подготвихме всичко. С помощта на диаграми и рисунки ние се условихме за произволни символи на предметите и се споразумяхме за понятията и глаголите. Вече имаме няколко хиляди общи думи. Ние конструирахме анализатор, за да класифицираме излъчваните от тях късовълнови серии, които ние въвеждаме в декодиращо устройство. После на кодиращия изход на прибора се формират групите късовълнови сигнали, които ние искаме да отправим обратно. Ако вие сте готов да разговаряте с капитана на другия кораб, сър, мисля, че можем да започнем.

— Хм, а вашето впечатление? — обърна се капитанът към психолога.

— Не зная, сър — развълнувано отвърна психологът. — Те изглеждат съвсем откровени, дори не намекнаха за съществуващото напрежение. Действуват така, сякаш просто ни канят да установим

връзка за приятелски разговор. Но съществува... тъй да се рече... и подтекст...

Психологът беше подготвен да изучава човешката психика — това бе неговото поле за работа. Но той не беше готов да анализира едно толкова чуждо мислене.

— Разрешете, сър — намеси се Томи.

— Да?

— Те дишат кислород и не се отличават особено много от нас в други отношения. Мисля, че тяхната раса е изминала еволюционен път, твърде сходен с нашия. Може би разумът се развива по паралелен път, както, да кажем... основните функции на организма. Струва ми се — добави той със запъване, — че на всяко живо същество са присъщи такива процеси като хранене, обмяна, отделяне. Възможно е всеки разумен мозък да възприема, осъзнава и проявява с индивидуални реакции, но аз съм уверен, че иронията не е чужда на тези същества. Те притежават чувство за хумор. Накъсо казано, сър, мисля, че не са лоши момчета.

Капитанът с мъка се приповдигна и многозначително изхъмка.

— Е, добре, хайде да видим какво ще ни кажат — изръмжа той и се отправи към радиокабината.

Сканерът на екрана, монтиран върху робота, беше включен. Капитанът приближи до него. Томи Дорт седна пред кодиращото устройство и зачука по клавишите. От микрофона се разнесоха някакви странни звуци, Модулираният от хората сигнал бе предаден на чуждия кораб. Почти мигновено екранът светна. Чрез ретранслатора на робота бе възпроизведен вътрешният вид на другия кораб. Чужденецът приближи до сканера и с явен интерес се загледа в кабината за връзка на „Ланвебон“. Той странно приличаше и същевременно не приличаше на човек. Беше съвършено плешив и видът му бе някак забавен.

— Бих искал да им кажа — мрачно започна капитанът — нещо подходящо за първия контакт на две различни цивилизовани раси и за моите надежди, че помежду ни ще се установят приятелски отношения.

Томи Дорт се поколеба малко, после сви рамене и уверено включи кодиращото устройство.

Чуждият капитан сякаш направи жест на съгласие. В декодиращото устройство на „Ланвебон“ нещо зашумоля и в

приемната касетка падна картонче с разшифровката. Томи прочете с безизразен глас:

„Всичко това е чудесно, но съществува ли някакъв вариант, при който двата кораба ще могат да се завърнат в домовете си? Бих бил щастлив да чуя такъв вариант, ако вие можете да го предложите. Засега ми се струва, че един от нас трябва да бъде унищожен.“

* * *

Атмосферата беше напрегната. Възникнаха твърде много въпроси, изискващи незабавно разрешение, но никой не бе способен да отговори поне на един от тях. А трябваше да се отговори на всичките.

„Ланвебон“ можеше да се отпрати към дома. Но ако изведнъж неговата скорост се окаже по-ниска от скоростта на другия? Тогава с приближаването си към Земята „Ланвебон“ би издал нейното местоположение и ще трябва да встъпи в бой. Него го очакваше или победа, или поражение. Но дори да победи, може би апаратурите на чужденците да им позволят още преди началото на сражението да предадат на родната си планета координатите на Земята. „Ланвебон“ би могъл и да загуби тази битка. Но ако му е съдено да загине, то по-добре да го унищожат тук — тогава неприятелската флота няма да успее да открие къде е Земята.

Черният кораб се намираще точно в същото опасно положение.

И тъй, нито един кораб не можеше да мисли за бягство. И въпросът: „А после какво?“, продължаваше да чака отговор.

Само че определен отговор не съществуваше. Чужденците даваха информация в замяна на информация. И не винаги бе ясно доколко може да се довери човек на техните сведения. Хората също даваха информация и Томи Дорт се обливаше в пот, защото се безпокоеше да не би да дадат някакъв ключ към разгадаването на местоположението на Земята. Той продължаваше да поддържа връзката. Томи забеляза, че мисловните процеси на чужденците не са толкова чужди на земляните, че те да не могат да ги проследят. При размяната на техническа информация двете страни засегнаха въпроси за междузвездната навигация. За илюстрация Дорт имаше нужда от звездна карта. Беше напълно логично да използва тази на щурманската кабина, но ако я

видеха, чужденците лесно можеха да се досетят от коя точка е снета тя. Томи им показва специално изработена карта с несъществуващ, но убедителен вид на Космоса. Той предаде на кодиращото и декодиращото устройство указания как да я използват. В отговор непознатите същества показаха собствената си звездна карта. Хората незабавно я фотографираха. Навигаторите я изучиха най-внимателно, опитвайки се да изяснят от коя точка на Галактиката Млечният път и звездите могат да бъдат видени под такъв ъгъл, но нищо не излезна.

И тогава Томи съобщи, че чужденците също бяха изработили фалшива карта и че тя представляваше огледално отражение на фалшификата, който той им показва.

Това го развесели. Чужденците започнаха да му харесват. Те не бяха хора, но притежаваха човешко чувство за хумор. Един от чужденците се запали като Томи да работи на апаратурата за връзка. Между тях се разви съвършено невероятна дружба, посредник на която станаха кодиращото и декодиращото устройство. Когато официалната техническа терминология ставаше твърде забъркана, този чужденец понякога вмъкваше съвършено нетехнически жаргонни добавки. И често те разясняваха забъркването. Томи му измисли кодовото име „Бак“, което декодиращото устройство набираше всеки път, когато този оператор, различаващ се от останалите, подписваше съобщението със своя символ.

След три седмици декодиращото устройство веднага след предаването на официалното съобщение изведнъж изрече:

„Ти си чудесно момче. Жалко, че трябва да се унищожим един друг. Бак.“

Томи си мислеше същото. Той отправи мрачния отговор:

„Ние не виждаме никакъв изход. А вие?“

Кратка пауза и в приемната касетка отново падна картичка:

„Ако бихме могли да си вярваме, бихме намерили изход. Нашият капитан иска това. Но ние не можем да ви вярваме, както и вие не можете да ни се доверите. Ако ни се представи такава възможност, ние ще намерим планетата ви, а и вие ще потърсите нашата. Но ние искрено съжаляваме за всичко това. Бак.“

Томи Дорт отнесе това съобщение на капитана.

— Погледнете, сър! — заговори настойчиво той. — Тази раса са почти хора и те са добри момчета.

— Те дишат кислород — уморено обясни капитанът. — В техния въздух има двадесет и осем процента кислород вместо нашите двадесет, но те могат отлично да се приспособят към земната атмосфера. Нашата планета е лакомо късче за тях. А ние все още не знаем с какви оръжия разполагат и въобще на какво са способни. Вие бихте ли се съгласили да им дадем сведения, по които да определят местоположението на Земята?

— Н-не! — отвърна Томи с нещастен вид.

— Вероятно те преживяват съвсем същото — сухо рече капитанът. — Да предположим, че успеем да установим приятелски отношения. Колко дълго те ще останат приятелски?

Томи се размърда неспокойно.

— Ако ние унищожим този черен кораб и се завърнем у дома — продължи капитанът, — правителството на Земята ще бъде недоволено, че не сме успели да открием откъде са пристигнали те. А как да узнаем това? Нас страшно ще ни провърви, ако изобщо останем живи. От тези същества не бихме могли да изтръгнем повече информация, отколкото им даваме, а ние не можем да им дадем собствения си адрес! Ние се натъкнахме случайно на тях. Много възможно е — ако ние унищожим този кораб — друг контакт да не се осъществи още хиляди години. И това ще е безкрайно жалко! Размяната би означавала твърде много за нас. Но за да си осигурим мира, трябва да е налице желанието и на двете страни, а ние нямаме правото да рискуваме. Единственият изход е да ги убием, ако успеем. А ако не успеем — да загинем със съзнанието, че след нашата гибел те няма да узнаят нищо, което би могло да ги заведе до Земята. Всичко това изобщо не ми харесва — повтори капитанът, — но друг изход просто не съществува.

* * *

На „Ланвебон“ специалистите усилено работеха, разделени на две групи. Едните се готвеха за победа, другите за поражение. Работата на първата група беше малко. Бластерите си оставаха единственото оръжие, на което биха могли да се възлагат каквито и да било надежди. Електронната система непрекъснато държеше бластерите насочени към зададената цел с абсолютна точност при всички възможни

маневри. Нещо повече: някакъв непризнат гений от машинното отделение изобрети натрупваща система, която позволяваше мигновено да се акумулира цялата енергия на кораба и да се освободи във вид на импулс с огромна мощност.

Тези, които се готвеха за поражение, имаха повече работа. Звездните карти, навигационните прибори, които съдържахав автоматични самописци, фотографите, направени от Томи Дорт през шестмесечното пътешествие, и всички останали записи, даващи ключ, към координатите на Земята, бяха подготвени за унищожаване. Складираха ги в запечатани контейнери и ако някой непосветен в тайната на тяхното устройство би се опитал да отвори поне един от тях, съдържанието на всички контейнери щеше да избухне и да превърне всичко в обща каша.

Около кораба закрепиха нещо като атомни бомби. Ако екипажът загине и корабът не е напълно унищожен, бомбите ще се взривят в мига, когато „Ланвебон“ се озове до чуждия звездолет. Всъщност нямаха атомни бомби, но излезе, че не е толкова трудно да преработят атомните устройства така, че те да не подават плавно енергия, а да се взривяват.

Едно нападение изобщо нямаше да бъде вероломство. Капитанът на черния кораб говореше искрено. Той показваше с държането си, че разбира цялата безполезност на лъжите. Капитанът на „Ланвебон“ на свой ред прекрасно разбираше достойнствата на искреността. И двамата твърдяха — беше точно така, че искат само дружба между двете цивилизации. Но никой не можеше да постави на карта съществуването на своята раса, като излишно се довери на другия. Те бяха принудени да се сражават, защото нямаше друг изход.

Можеха да увеличат залога в битката, като предварително си разменят информация. Но този залог имаше предел, който нито една страна не смееше да надвиши: никаква информация за оръжията, населението или ресурсите... Нито дума за разстоянието от Ракообразната мъглявина до собствената база. За да отклони противника от мисълта за завоевания, всяка страна се стараеше да представи собствената си цивилизация достатъчно мощна. По този начин, увеличавайки видимата опасност за другия, двете страни правеха битката още по-неизбежна.

* * *

Докато се трудеше над кодиращото и декодиращото устройство, Томи Дорт забеляза как още в първите сортирани картички с разшифровки отчетливо се проявява нещо свършено индивидуално. Той виждаше чужденците само на екрана и само на светлина, намалена до здрачна по нашите понятия. Те на свой ред го виждаха твърде странен при осветление, което би трябвало да им се струва ослепително. Но техният начин на мислене беше твърде близък до човешкия. Удивително близък! Томи Дорт изпитваше искрена симпатия и дори нещо като тайни приятелски чувства към тези дишащи с хриле, плешиви и безстрастни иронични същества.

Вдъхновен от мисълта за тази близост, Томи изработи нещо като таблици, в които разглеждаше различните аспекти на поставените проблеми. Той не вярваше, че чужденците инстинктивно се стремят към унищожаването на хората. А и хората не изпитваха неприязън към тези същества. Но по законите на логиката трябваше или да убиваш, или да бъдеш убит.

Таблиците на Томи бяха своеобразни. Той състави списък на целите, които хората се стремяха да достигнат, и ги разположи по степента им на важност. Първо: да занесат у дома си съобщението за съществуването на чуждата цивилизация. Второ: да определят местоположението на тази чужда цивилизация в Галактиката. Трето: да съберат колкото може повече информация за нея. Третото беше осъществимо, но второто — вероятно невъзможно. Първото и всичко останало щеше да зависи от резултата на сражението.

Чужденците имаха точно същите цели. Сражението изглеждаше неизбежно. Мрачно вгледан в таблиците, Томи Дорт прекрасно разбираше, че съвсем не е достатъчно да унищожат чужденците. Идеалният изход за „Ланвебон“ би било да заловят черния кораб и да го изучат. Иначе третата задача няма да бъде изцяло решена.

Но за Томи самата мисъл за подобна абсолютна победа беше ненавистна дори ако успееш да я осъществят. Той ненавиждаше самата мисъл да унищожат чуждите същества, които така добре разбираха човешкия хумор. И още по-противна му бе мисълта за Земята, която приготвя флотилия от бойни кораби, за да унищожи

чуждата култура, понеже признава съществуването ѝ за опасно. Чисто случайното стълкновение на расите, които можеха да си сътрудничат, трябваше да завърши с пълното унищожаване на едната от тях.

Томи Дорт се сърдеше на самия себе си, че не може да открие някакво разрешение. Но то трябваше да съществува! Залогът бе твърде висок! Това е просто нелепо — два космични кораба, научни, а не военни, да трябва да се сражават!

А ако би могло да се предупредят двете раси, че никоя не иска война!... Ако те биха успели, без да узнаят местоположението на другия, да поддържат връзки, докато не се появят основания за взаимно доверие?...

Мисълта изглеждаше безумна, фантастична, съвършено абсурдна... Но тя бе толкова привлекателна, че Томи Дорт, впрочем без всякаква надежда, я съобщи чрез кодиращото устройство на своя дишащ с хриле приятел Бак.

„Това е прекрасна мечта — прочете отговора върху картичката Томи, — но макар че ме привлича, все пак не ви вярвам. Ако аз бих предложил това пръв, вашата реакция би била същата. Говоря ви искрено, отколкото може би допускате, и вие може би сте също така искрен, но това не може да се провери. И аз безкрайно съжалявам. Бак.“

Томи Дорт мрачно се вгледа в отговора. Изпитваше отвратителното чувство на отговорност, както впрочем и всички останали на „Ланвебон“. Ако загубят сражението, могат да унищожат и човешката раса. Това е реално. Ако победят, едва ли нещо ще спаси чужденците. Милиони и милиарди живота зависят сега от действията на шепа хора.

И изведнъж Томи видя разрешението.

То изглеждаше толкова удивително просто, ако само можеше въобще да се осъществи. Томи седеше, без да мръдне, сякаш се страхуваше да не прекъсне веригата на мисълта си. Той отново и отново разглеждаше тази идея, представяше си какви възражения би могла да предизвика и като им отговаряше незабавно, сам преодоляваше препятствията. Да, това беше разрешение! Томи вече не се съмняваше. Той въздъхна облекчено и леко замаян, се отправи към капитана.

— Сър — много сериозно започна Томи Дорт и почувствува как устата му внезапно пресъхна. — Ще ми разрешите ли да предложи начин за нападение на черния кораб? Заемам се да изпълня всичко сам, сър, и дори да не сполуча, нашият кораб ще си остане цял и невредим.

Капитанът го гледаше, сякаш пред него бе празно пространство.

— Тактиката ни вече е изработена, мистър Дорт — мрачно забеляза той. — Програмирани са всички възможни варианти и ни остава само да изберем. Това естествено е страшно рисковано, но друг изход няма.

— Разбирам — Томи внимателно подбираше думите си. — Но аз намерих път, който изключва риска. Ние трябва да съобщим на чужденците, че им предлагаме...

Гласът му звучеше странно в мъртвата тишина на централния пост. На екраните продължаваше да присветва мътната пелена и в сърцето на мъглявината пламтяха двете звезди.

* * *

Заедно с Томи в шлюзовата камера влезе и капитанът. Първо, реши той, така предложението им ще изглежда по-внушително. И второ, той просто бе уморен от угнетяващото чувство за отговорност. Ще се отправи с Томи и ще извърши всичко сам, а ако сгреша, ще загине пръв. Данните за маневрите на земния кораб бяха вече подадени на Пулта за управление. Ако капитанът и Томи загинеха, достатъчно ще бъде да се натисне един бутон в централния пост и приборите сами ще хвърлят „Ланвебон“ в яростна атака, така че това не беше дезертъорство.

Външната врата на шлюза се разтвори. Показа се светещата пустош на мъглявината. Двата силуета в скафандри напуснаха „Ланвебон“. Малките атомни двигатели, които превръщаха скафандрите в миниатюрни космични кораби, бяха незначително преправени, но то не се отразяваше на работата им. Дватамата се отправиха към работа-свързка. Те се добраха до него и се заловиха за рогчетата.

— Съобразителни същества — забеляза капитанът. — Изглежда отчаяно им се ще да видят от нашия кораб нещо друго освен

радиокабината, щом се съгласяват на тази размяна на посещения преди боя.

В дълбочината на душата си Томи подозираше, че Бак, неговият дишаш с хриле приятел, желае да го види в плът и кръв, преди единият от тях (а може би и двамата) да умре. И му се струваше, че в отношенията между двата кораба възкръснаха старинните традиции на вежливост, сякаш това бяха двама рицари от древни времена.

Известно време хората мълчаха. После из мъглата се появиха други две фигури. Скафандрите на чужденците също бяха с автономни двигатели. Бяха малко по-ниски от хората. Стъклата на шлемовете им бяха покрити с филтриращ слой, който поглъщаше видимите и ултравиолетовите лъчи, които за тях бяха смъртно опасни. През този филтър не се виждаше нищо освен контурите на главата.

В шлемофона на Томи прозвуча глас от „Ланвебон“:

— Те казват, че корабът им ви очаква, сър. Вратата на шлюза ще бъде отворена.

Капитанът кимна към двамата чужденци. Той и Томи се задвижиха към черния кораб. Те не го виждаха, но от „Ланвебон“ ги направляваха.

Най-сетне черният кораб се очерта. Беше огромен. Дълъг колкото „Ланвебон“, но много по-широк. Шлюзът беше отворен. Двамата влязоха вътре. Магнитните им подметки позволяваха да се държат устойчиво на краката си. Външната врата се затвори. В шлюза нахлу поток въздух и се включи изкуствена гравитация. После се отвори вътрешната врата.

Наоколо беше тъмно. Томи и капитанът едновременно включиха светлините на шлемовете си. Бялата светлина бе непоносима за чужденците, за това бяха монтирали тъмночервени лампички. Но чужденците примигваха дори от тяхната светлина.

— Те казват, сър, че капитанът им ви очаква — доложиха от „Ланвебон“.

Капитанът и Томи тръгнаха по дълъг коридор с мек под. Лъчите на червените им светлини улавяха причудливи детайли.

— Аз ще снема шлема си, сър — рече Томи.

Въздухът беше отличен. Съдържаше двадесет и осем процента кислород, но налягането беше забележимо по-ниско. Изкуствената гравитация също бе по-слаба от тази на „Ланвебон“. Очевидно

планетата на чужденците бе по-малка от Земята и ако се съди по инфрачервената светлина, тя обикаляше около умиращо мътночервено слънце. Сводестият вход на галерията, постлана със същия мек материал, тънеше в мътночервена светлина. Чужденците засилиха осветителните тела, макар че вероятно това дразнеше очите им. Томи бе трогнат от този жест на внимание и още по-страстно пожела планът им да сполучи.

Капитанът на черния звездолет посрещна хората с малко насмешлив жест, както се стори на Томи.

— Той казва, сър — предаваха от „Ланвебон“ — че е щастлив да ви приветства. Но че той е съумял да измисли само един изход от създалото се положение...

— Сигурно има предвид двубоя — прекъсна ги капитанът. — Кажете му, че аз съм тук, за да му предложи друг вариант.

Двамата капитани бяха лице срещу лице, но преговорите се водеха по твърде сложен път. Чужденците не използват звуци за общуване. Те контактуваха чрез сантиметрови вълни, тоест почти телепатически според нашите понятия. И понеже не можеха да чуват думите, речта на капитана и на Томи от тяхно гледище беше близка до телепатията. Когато хората говореха, шлемофоните им отправяха думите до „Ланвебон“, където те се подаваха на кодиращото устройство, и във вид на късовълнов еквивалент се връщаха на черния кораб. Отговорът на чуждия капитан се отправяше също към „Ланвебон“, преминаваше през декодиращото устройство и попадеше в шлемофоните им във вид на думи. Системата беше твърде неудобна, но работеше.

Дребничкият набит капитан на черния звездолет чакаше. Най-сетне до него долетя беззвучният отговор, преведен от машината.

— Те с удоволствие ще ви изслушат, сър.

Капитанът сне шлема си и започна малко войнствено:

— Чуйте ме — заяви той на странното, плешиво същество, което стоеше пред него. — Всичко води до стълкновение, в което някой от нас ще трябва да бъде унищожен. Ние сме готови на това. Но ако спечелите, имайте предвид, че ние сме сторили всичко, за да не откриете вие нашата планета. Ако ние спечелим, вероятно ще се озовем в същото положение. Ако ние ви унищожим и се завърнем у дома, нашето правителство ще подготви флота, която да започне да

търси вашата планета. И когато я открием, няма да ни е трудно да я завладеем! Ако вие спечелите, вие ще сторите същото. И всичко това е глупост! Ние стояхме тук цял месец, ние си разменихме информация, ние не изпитваме едни към други ненавист. Ние нямаме друга причина да воюваме, освен спокойствието на нашите раси!

Капитанът млъкна и тежко въздъхна. Томи Дорт незабелязано положи ръката си върху пояса на скафандъра. Той чакаше с отчаяна надежда хитростта да сполучи.

— Той казва, сър — прозвуча в шлемофона, — че е напълно съгласен с вас. Но неговата раса трябва да се защитава така, както и нашата.

— Естествено! — сърдито потвърди капитанът. — Но струва си да се замисли как да я защити! Да я постави като залог в битката е неразумно! Безсъмнено всяка раса трябва да бъде предупредена за съществуването на другата цивилизация. Но всяка страна трябва да разполага с доказателства, че другата страна не желае да воюва, а да сътрудничи. Нас не ни трябва да се търсим едни други, а само да поддържаме връзка помежду си, като създаваме основа за взаимно доверие. Ако нашите правителства поискат да извършат глупост — това си е тяхна работа. Но ние сме длъжни да им дадем възможността да проявят разум, вместо да започнат космична война, предизвикана от взаимна паника.

Отговорът на чужденеца беше кратък:

— Той казва, че сега е трудно да се доверим един на друг. Когато самото съществуване на расата е под заплаха, не може да се рискува. С това би могло да се даде на другия някакво преимущество.

— Но моята раса — възкликна капитанът, — моята раса вече получи това преимущество. Ние пристигнахме тук, на вашия кораб, в скафандри с атомни двигатели! Преди да напуснем нашия кораб, ние ги преустроихме. Ние можем да приведем в действие по десет фунта активирано гориво направо върху вашия кораб или това може да бъде сторено чрез дистанционното управление от нашия кораб! Би било направо невероятно, ако вашите запаси от гориво не се разлетят във въздуха заедно с нас! С други думи, ако не приемете моето предложение и не пожелаете да проявите здрав смисъл, Дорт и аз ще взривим кораба ви, той ще бъде силно повреден, а „Ланвебон“ ще ви нападне по-късно от две секунди след взрива.

Кабината на чуждия кораб, потънала в мътно-червена светлина, представляваше удивително зрелище. Странните плешиви чужденци следяха капитана и чакаха превода на неговата реч, която не можеха да чуят. Изведнъж във въздуха възникна отчетливо силно усещане за напрегнатост. Чуждият капитан странно потръпна.

— Той пита, сър, какво предлагате вие.

— Да сменим корабите! — изрева капитанът. — Да сменим корабите и да се завърнем у дома си. Ние можем да разрегулируем приборите си така, че вие да не можете да ни проследите. Вие можете да сторите същото с вашите. Всеки от нас ще си прибере собствените карти и записи. Всеки от нас ще демонтира собственото си оръжие. Въздухът е еднакво пригоден и за нас, и за вас. Ние ще вземем вашия кораб, а вие нашия и никой не ще може да нанесе на другия щети или да го проследи. И всеки ще отнесе у дома си огромна информация — повече, отколкото във всеки друг случай. Можем да се условим за среща тук, в ракообразната мъглявина, когато двойната звезда направи следващото си завъртане. Ако нашият народ поиска да се срещне с вас, той ще може да стори това. А ако вие се изплашите, можете и да не дойдете. И или вие ще приемете това предложение, или Дорт и аз ще взривим кораба ви, а „Ланвебон“ ще унищожи онова, което остане!

Капитаните се гледаха в очакване на превода, а наоколо стояха малките набити фигури. Най-сетне преводът дойде — това стана ясно от изчезналата напрегнатост и суетенето на чужденците. Един от тях направи конвулсивно движение, строполи се на мекия под и започна да се тръшка по него. Другите се облегнаха на стената и се затресоха.

В гласа от шлемофона, дотогава ясен и делови, прозвуча неподправено изумление.

— Той казва, сър, че това е отлична шега. Защото двамата от техния екипаж, които той изпрати на нашия кораб, и които вие срещнахте по пътя си, също носят в скафандрите си атомен взрив и те се канели да сторят същото предложение, съпроводено със същата заплаха. Разбира се, той е съгласен, сър. Той казва, че нашият кораб за него е по-ценен, отколкото собственият му, а неговият — по-ценен за нас от „Ланвебон“. Мисля, че вече се споразумяхме, сър.

Внезапно Томи Дорт разбра какво означаваха конвулсивните движения на чужденците. Те се смееха.

* * *

Това не бе тъй просто, както предполагаше капитанът. Цели три дни екипажите на двата кораба се смесиха — чужденците изучаваха работата на механизмите на „Ланвебон“, а хората изучаваха управлението на черния кораб. Това беше наистина отлична шега — но не само шега. И двата екипажа бяха готови при заповед мигновено да разрушат корабите. И те биха извършили това, ако се наложи. Но именно затова не се и наложи. Действително, щом капитаните се споразумяха помежду си, за всеки от тях бе по-изгодно да върне у дома си две експедиции, а не една.

Наистина не мина без спорове. Най-често ставаше дума за записите. В повечето случаи дискусиата завършваше с решението да се унищожат. Много грижи създаде библиотеката на „Ланвебон“ и аналогичното хранилище на черния кораб, в което се намираха неща, близки до земните романи. Всеки от тези предмети беше много ценен за една възможна дружба, защото даваше представа за собствената си култура от гледището на обикновения гражданин без всякаква допълнителна украса.

Това бяха напрегнати дни. Чужденците проверяваха продуктите за хранене, предназначени за хората, и ги пренасяха на черния кораб. Хората пренасяха храната на чужденците, която им бе нужна, да се завърнат у дома си. Наложиха се да решават безброй дребни проблеми, започвайки от размяната на осветителните прибори, които приспособяваха за другия екипаж, и завършвайки с проверка на апаратурите. Обединени контролни групи от двете раси потвърждаваха, че всички следящи устройства са повредени, но не са демонтирани. И разбира се, и двете страни се погрижиха да не оставят никакво оръжие на своя кораб. Любопитно бе, че на всеки екипаж му беше по-лесно да предприеме именно тези мерки, които правеха невъзможно нарушаването на споразумението.

Пред раздялата в кабината на „Ланвебон“ се състоя последното съвещание.

— Кажете на тая буболечка — изръмжа капитанът на „Ланвебон“, — че той ще получи по-хубавия кораб и затова ще трябва да се отнася към него по-внимателно.

В приемната касета падна картичката с отговора:

— Смятам — се казваше в нея от името на чуждия капитан, — че вашият нов кораб също не е лош. Надявам се да ви срещнем тук, когато двойната звезда направи едно завъртане.

Последните хора напуснаха „Ланвебон“. Той потъна в здрача на мъглявината още преди те да се завърнат на черния кораб. Екраните там вече бяха пригодени за човешките очи и хората внимателно следяха дирята на своя дотогавашен любимец, докогато новият им кораб започна сложен обиколен курс в далечната част на мъглявината. Той се гмурна в падината, която водеше към звездите, и бързо излезе в чисто пространство. Кратка пауза — образуваше се и започваше да действа полето със свръхсветлинна скорост, — а после черният звездолет полетя със скорост, многократно превишаваща скоростта на светлината.

* * *

Изминаха много дни и веднъж капитанът видя Томи Дорт да разглежда съсредоточено предмета, който заменяше на чужденците книгата. Имаше над какво да си поблъска човек главата. Бившият екипаж на „Ланвебон“ непрекъснато откриваше по нещо интересно. Безсъмнено и чужденците изпитваха същото на „Ланвебон“.

— Хм, хм, мистър Дорт — хрипливо заговори капитанът, — вие нямате апаратура, с която да направите по обратния ни път нови фотографии. Тя остана на „Ланвебон“. Но за щастие имаме снимките, направени на път за тук. Ще се опитам колкото мога по-убедително да доложа за вашето предложение и за помощта ви при неговото осъществяване. Аз много високо ви ценя, сър.

— Благодаря ви, сър — смути се Томи.

Той чакаше. Капитанът прочисти гърлото си.

— Вие... хм... пръв обърнахте внимание върху голямото сходство на мисловните процеси — нашите и на чужденците — забеляза той. — Какво мислите за перспективите на едно приятелско споразумение, ако ние, както се условихме, се срещнем с тях в мъглявината!

— О, ще установим отлични отношения — увери го Томи. — Ние положихме сполучливо начало. В края на краищата, понеже те виждат в инфрачервена светлина, то планетата, която е пригодна за тях, за нас е неподходяща. Няма никакви причини да не можем да си сътрудничим. Психиката ни е почти еднаква.

— Хм, хм! А как именно разбрахте това?

— Без съмнение те много ни приличат, сър. Вярно е, че дишат с хриле, виждат в топлинни лъчи, в кръвта им медта играе същата роля, както в нашата желязото. Има и други малки различия от този вид... Но в други отношения ние много си приличаме. Екипажът им се състоеше само от мъже, сър, но и при тях има два пола, както и при нас. И при тях има семейства и... е... и чувство за хумор...

Томи се поколеба.

— Продължавайте, сър — подкани го капитанът.

— Добре. Там имаше един, аз го нарекох Бак, сър, защото той няма име, което да може да се предаде със звуци — обясни Томи. — Ние отлично си сътрудничехме. Аз го смятам за свой приятел, сър. Преди корабите ни да се разделят, ние прекарахме заедно няколко часа — така, между другото. Но именно тогава аз достигнах до убеждението, че хората и чужденците ще си останат приятели, ако у тях има поне трохичка шанс за спасение. Знаете ли как прекарахме тия часове, сър? Разказвахме си един другиму пикантни анекдоти.

[1] малък плавателен съд — бел.пр. ↑

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 38,39,40,41/1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.